

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Zaradi jutrnjega praznika izide prihodnji list v sredo 26. marca 1890.

Občni zbor „Narodne Tiskarne“.

V soboto dne 22. marca 1890 občni zbor „Narodne Tiskarne“ ni mogel zborovati, ker je bilo po pravilih premalo delničarjev udeleženih.

Zatorej se sklicuje nov

OBCNI ZBOR

delniškega društva

„NARODNE TISKARNE“

na dan 30. marca 1890

ob 11. uri dopoldne

v prostorih „Narodne Tiskarne“

z istim, za občni zbor dne 22. marca 1890 določenim dnevnim redom, s pristavkom, da po §. 17. društvenih pravil ta novo sklicani občni zbor veljavno sklepa brez ozira na število navzočih delničarjev in število od njih zastopanih glasov.

Upravni odbor „Narodne Tiskarne“.

Šareni listi.

II.

Sušec je v povestnici držav in narodov osodepolni mesec, in ne po krivici pravijo, da sušec ima rep zaviti. Tudi letos so nam pomladanski vetrovi z daljnega severa prinesli skoro neverjetno novost, da je z odra dolgo posedenega odstopil mož, o katerem je bila v Evropi vera, da stoji v dvorski milosti trdneje nego sama podnožja onih spomenikov, ki so se „železnemu kanclerju“ nemške države že za živih njega dnij postavili. Tudi on je potegnil pótom vseh državnikov, proti katerim so samovoljdarji — v čast jim bodi povedano! — vendar-le hvaležnejši nego narodovlade, kjer ministri prihajajo včasih čez noč, česar nas Francija uči. Železni kancler je vladaril celo človeško dobo.

Čini Bismarckovi so znani, posebno nam Av-

strijanom globoko zapisani v spomin. Združena Nemčija in zaveza trojedinih velikih držav Evrope so najimenitnejši izmeji njih. Ali so ti čini in bodo oni Nemčiji in Evropi blagoslovi? — Močno se sme dvomiti o tem. Zjedinjena Nemčija se bode sicer obdržala, ker je na skalo ljudske volje postavljena. Loréna in Alzacija pa — kdo vé, če bode pri njej ostali? Dobiček teh dveh dežel je proti dosedanjim nemškim gubitkom ničeven; na ravnost nevaren sad pa obraja od leta do leta ponižanje Francije, katero pomenja Nemčiji trepet, Evropi negotovost, Franciji pa množična prožnost, katero podaja rastoča srditost. Kaj pa pomeni odbačenje Rusije od strani Nemcev? — Menda je to najpogibeljnejši čin Bismarckove politike, ker je v tem odvratku združena nevhvaležnost Nemcev proti stari zaveznici in dobrotnici, ob enem pa žalitev največjega naroda v Evropi. Posamnika utegneš in smeš po zaslugi ponižati, ako si krepek dovolj, a ponižanje celega velikega naroda, takega kakršnega je francoski, kakršnega je ruski, to je nepremišljeno in najnečastnejše za razžaljenca ter dvoje pót nevarno, ker narodi so mogočni in pa dolgoživni in torej žaljenje težko pozabijo.

Ta dva čina Bismarckove politike se nikakor ne moreta modra imenovati, ker Nemčija za njiju ni prejela ravnoveljavnega nadomestila in zagotovila. Ako še pridenemo ogromno oboroženje Evrope kot nasledek tripelalijance ter neznosne davščine, katere ono zahteva, k občni negotovosti miru in k pomnoženju mejusobni nezaupnosti evropskih narodov, reči moramo, da je Bismarckovega roka v novejši vnanji politiki ravno tako malo srečna bila kolikor v notranji pruski, katero je ta mož z železno, svobodni nasprotno pestjo krmilil. Vidi se zopet, kako premoč onega državnika društvu ravno toliko kvara dela, kolikor mu koristi prinaša, in kako navadno to, kar desnica dobrot daje, levica, ki vajeta preneza, pri svobodi duhov jemlje.

Pa ne mislimo prelahkoživno o nasledkih tega odstopa! Tvorbe velikih mož prebijejo dostikrat istih mož življenja. Duh Bismarckove politike utegne še nekoliko časa vladati, a samo proti Avstriji menda in Franciji, ne pa proti Rusiji. Proti naši državi ostanejo, o tem je težko dvomiti, nemške

razmere iste. Dokler smo namreč znotraj takó malo jedini, takó malo samosvestni si svojih močij in takó samozaupni, dotle bodemo vedno zavezani na ponujeno nam zaslombo, dotle bodemo tudi potrebovali vodstva od drugod ter mu še hvalo dolžni. Samo ko bode naša država se okrepčala od znotraj, tedaj bode smela zavezniške si izbirati. Razmere naše države proti Rusiji so povsem nalične onim mej Francijo in Nemčijo: oboje so miru občnemu nevarne, naši državi seveda v prvi vrsti. A ravno z omejenim odstopom odpira se tudi naši vnanji politiki dolgo časa zaprti pot: z duhom miroljubja, s premaganjem daljnosežnih načrtov proti vztoku bode se dal od naše strani tudi ta pot nastopiti, posebno ker je tu sprava z najboljšo samoohrambo v soglasji.

Menda so ravno vnanje neznosne razmere, katere Nemčija čuti bolj ko druge države, privede kancelarjev odstop. Kakor je zvunaj Nemčije najkrepkejšo se pokazala Bismarckova roka, tako moramo uzrok nje odstranjenja iskati v ravno teh razmerah; notranje nemške nazmere se kancelarjevo osoder samo pospešile. Evropi sploh, Avstriji pa posebej ta odstop dovoli prostejšega duška. Zato ga sme svet z veseljem vzeti na znanje. Ali ga pa državniki bodo znali v prid državam obrniti, to je drugo vprašanje. x.

O novem nemškem državnem kancelarji.

Izmej fenomenalne trojice, ki je zjedinila nemško državo in jo dvignilo na vrhunec svetovne veljave, izginil je sedaj zadnji član, železni Bismarck, s političkega odra, na mesto njegovo pa je poklican mož, o katerem nihče ni mislil, da mu je sojeno tako visoko dostojanstvo. Zato se vse oči obračajo v generala Caprivi-ja, ki je nastopil ostalino Bismarckovo, in kateri bode odslej imel vrhovno kontrolo vnanje nemške politike.

Naravno je, da se o takem možu, ki je tako nepričakovano dobil toliko območje, mnogo piše in ugiba in da se časniki bavijo tudi z uprašanjem: Od kod je? Kdo so bili predniki njegovi? In odgovor na ta uprašanja je toli zanimiv, da ga neprikradenega objavljamo čitateljem svojim, kakor smo ga čitali v Dunajskem listu, ki piše:

LISTEK.

Ponedeljsko pismo.

„Pomlad je spet!“ Tako veselo žvrgolé ščinkovci in lastovke, tako proti azurnemu nebu piskajo žolte trobentice in pritrkavajo nežni zvončki, katere ob Savi prav prozaični imenujejo „soldatke“, tako radostno ponavlja človeški rod na svojih izletih, radujoč se probujoče se narave.

Ljubljana je glede izletov bogato obdarovana, okolu in okolu nje je veliko slikovitih krajev, katerih vsak se odlikuje s svojo posebnostjo. Na Fužinah je krasen slap, a slabe krčme, „Pri božjem grobu“ so ob postnih nedeljah zanimivi shodi, vse polno pobožnega in radovednega občinstva, katero polni deloma cerkev, deloma Anžokovo, Šepetalčevo in druge krčme. Prijeten izlet je na Ježico, kamor vleče posebno novi železnični most čez Savo in v Kleče, kjer se ogledujejo poslopja in stroji za vodovod Ljubljanski in potem pri Vilfanu na Ježici ali pa pri Muku v Klečah prav prijetno premišljuje, komu dajati prednost: vodi ali vinu.

Kdor je nekoliko pogumnejši, spleza na Šmarno goro, kjer uživa krasen razgled in vse drugo, kar

mu krčma ponuja, ali pa se pelje v Medvode, k „Slepemu Janezu“, ali kam drugam, kjer meni, da bode dobro postrežen in da bode mej ugajajočo mu družbo.

Mnogo pa je taci, ki za vse našete kraje in še za druge, kakor so Šiška, Bobenček, „Amerika“ in drugi nemajo nikacega zanimanja, marveč dosledno hodijo le pod Tivoli in na idilični Rožnik. In ti poslednji so letos neprijetno presenečeni. Rožnik je letos na jedno stran uprav „à la fiesco“ oguljen. Ob prijetni serpentini, ki nas vodi na vrh k beli cerkvi in v g. Matije gostilno, je letos sekira brez milosti gospodarila. Mnogo lepih dreves palo je na tla in kjer je poprej bilo vsaj nekoliko sence, kaže se nam sedaj goličava, kakor da so nam tukaj „en miniature“ hoteli predstavljati kos kraškega sveta.

Ne more se reči, da bi g. Lassnik ne bil opravičen k temu. On je gospodar na svoji zemlji. A vender bi bili pričakovali malo več ozirnosti. Saj se sicer tako rado uaglašajo javni splošni interesi, in navadili smo se že misliti, da je to kaj več, nego gola fraza. A ta naša vera se je izgubila kakor kafra, ko smo videli, kako se ondu ravna. Gospodje strelci in g. Lassnik ozdravili so nas ko-

renito vsega optimizma. Gosp. Lassnik s tem, da je lepi Rožnik tako nelepo ostrigel in obril, gospodje strelci pa s tem, da so nam iz same zavisti zaprli prijetno stezico, po kateri smo leta in leta in tako radi hodili na Rožnik. Človek bi niti besedice ne črnil, ako bi bili od rečene stezice imeli kaj škode, a tega ni bilo, nasprotno, marsikdo je obtičal v gostilni na strelišči, da se je nekoliko okrepčal, predno jo je krenil navkreber.

Zatorej prav odločno trdim, da tukaj ni bilo družega nagiba, nego blede zavisti in po teh premisah lahko sklepamo, kako bi gospodje gospodarili in razpolagali, ko bi dobili ves Tivolski gozd v roke.

Sreča, da se kaj takega tako hitro ni bati, ipak moramo konstatovati žalostno resnico, da se po drugih mestih mnogo stori za olepšanje okolice, da se odpirajo nova pota, mične steze, pri nas pa se steze zapirajo, šetališča pa pustošijo. Kakor so taki dogodki obžalovanja vredni, nas vender na drugo stran veseli, da temu neso krivi naše gore listi.

Mej besedo in dejanjem je sploh velik prepad. „S konca jezika se rado zmika“ uči naroden pregovor in tako je faktično. Kolikokrat se baš z

„Posebna ironija sme se imenovati, vredna pozornosti vseh, ki bi načelo narodnosti in pasme radi tirali do vrhunca, da ima nemška država sedaj državnega kancelarja iz italijansko-jugoslovanske krvi in vojnega ministra s francoskim imenom Verdy du Vernois, kateri pripada obiteljji hugenotski, ki se je po Nantskem ediktu preselila na Nemško.

O genealogiji in pokoljenji Caprivija podajo heraldične priročne knjige natančne podatke. Rod ta imel je v srednjem veku svoja posestva v nekdanji furlanski vojvodini in v grofiji goriški, ki se je polagoma odločil od Furlanije bili so plemiči „de Capriva“ kakor so se takrat imenovali, izmed najstarejših plemenitih rodbin. „Capriva“ (mej Gorico in Korminom) bil je stari rodni grad te obitelji. Nekateri člani te obitelji pisali so se slovanski: Kopriva in dejanski imajo res koprivo v grbu. Ko so se pozneje z Goriškega preselili na Kranjsko, Štajersko in Ogersko in so postali avstrijski plemenitniki, dobili so pridevek „von Nesselthal.“

V turških bojih odlikovalo se je več članov te obitelji mej avstrijsko vojsko. Na Prusko zaneslo jih je še le tedaj, ko je Karol Kopriva pl. Nesselthal poročil se s Šlezkinjo Lutrovega veroizpovedanja in kupil posestvo v Šleziji. Njegov sin bil je prvi, ki je ime Kopriva premenil v Caprivi, opiraje se na to, da je po starih pismih zveza s staro italijansko rodbino Caprivi de Carrara-Montecucculi. Germanskega pokoljenja torej Caprivi nikakor neso.

Tako nemški list. Podatki njegovi zde se nam verodostojni in trditi se skoro sme, da je sedanjemu nemški kancelar potomec nekdanjih slovenskih roditeljev. Praktične vrednosti to za nas sicer nema, ipak vsaj toliko je zanimivo, kakor ime Bismarck samo, katero nemški etimologi tolmačijo iz „bij smark“ (bij smereko = Fichtenschläger).

Iz državnega zbora.

Na Dunaji 20. marca.

Danes je bila na vrsti specialna debata zakona o hišnem davku. Načrt se je vsprejel tako, kakor ga je odbor nasvetoval. Toda tudi predlogi manjšine so bili vsprejeti, akoravno je vlada izjavila, da se zdaj na nje ne more ozirati, večina je postala tako manjšina. Iz tega se tako razvidi, kako žele vsi poslanci olajšanja v tej zadevi, bilo to i proti vladni volji. Nekoliko poslancev desnice zapustilo je zbornico in levica, ki je za zdatno olehčanje v tej zadevi, imela je večino. Kaj se z zakonom v gospodski zbornici zgodi, ni lahko povedati. Ako vlada ostane pri svojem mnenju in se protivi vsakemu večjemu polajšanju hišnega davka, pride zakon še jedenkrat v poslansko zbornico.

Debata bila je večidel stvarna, in dolgočasna, le poslanec Menger risal je jako živo slabe nasledke prevelikega najemnega in hišnega davka. Tu bi bilo zelo želeli, da se Avstrija povzdigne na višjo stopinjo, kajti tako slabih in pri tem dragih stanovanj posebno v velikih mestih, kakor so v nas, ni v srednji Evropi. Poslanec Lienbacher in Türk uplela sta v svoje govore borzni davek, ki bi državi lahko nadomestil, kar bi zgubila pri hišnem davku. Tudi poslušnost vlade nasproti gališkim željam se

nasprotne strani poudarja, da je umetnost mejna rodna, da ne pozna narodnosti. A kadar pride do resnice, tedaj vidimo, da je to tudi le puhla fraza. „Kada pokaže noge, kadar jo v ogenj vržeš“, nemška stranka pa svojo mejnarodno umetnost, kadar je kak slovenski ali pa slovanski koncert.

Tako je bilo že mnogokrat, tako tudi sedaj, ko je bil Slavjanskij v Ljubljani. Mi sicer nemške stranke nismo pogrešali, ker je še za nas bilo premalo prostora, a zabeležiti ta faktum vendar treba. Bil je namreč sklep, ne udeležiti se tega koncerta. V filharmoničnem društvu je nekdo predlagal, da bi kazalo iti v koncert, ker je to izreden užitek in so se nemški kritiki v Berlinu, v Gradcu in na Dunaji najlaskaveje izrekli o Slavjanskega koncertih.

Tedaj pa je ustal pravi Tevtoburžan, če sem dobro poučen, v osebi profesorja Binderja in zarotil svoje nemške pristase, češ: „Kdor je pristen Nemec, na tak koncert ne hodi“. In isto tako izdala se je parola pri turnarjih,

Sklep ta niti našega obžalovanja vreden ni, narodnjakom pa vendar bodi za vzgled, kako se jim je ob enakih prilikah ravnati. Vračati treba

je omenila, Poljaki dosežejo vse, a druge dežele in narodi niti malih zahtevanj ne. — S to novelo se vendar nekoliko pomore hišnim posestnikom, ki so morali dozdaj tudi od praznih prostorov davek plačevati in za zdaj moramo biti zadovoljni i z malim; morda nam bodočnost kaj večjega in boljšega prinese.

Prvi predmet današnjega dnevnega reda je bila vladna predloga o porabljenosti fondovih in komunalnih dolžnih pisem, potem melioracijskih pisem, izdanih od zemeljske banke kraljevstva češkega za obrestonosno uloženje ustanovnih, pupilarnih in enakih kapitalov.

Ta zakon se je vsprejel brez debate. Zatem je sledila specialna debata o predlogi zadevajoči premeno zakona o hišnem davku. K 1. členu je govoril poslanec Luzatto. On zmatra zakon nedovoljnim, ker se je na željo mesta Trsta premalo oziralo, da bi se namesto odstranjene svobodne luke ponižal hišni davek. Prvi člen zakona se potem vsprejme.

Člen II. določuje, da se hišni razredni davek sme odpisati, ako poslopje nima več kot 9 stanovalnih prostorov in ako so ti bili jedno leto neporabljeni. Manjšina je tu predlagala, da se sme hišni razredni davek odpisati sploh od vsakega poslopja (ki ima torej tudi več stanovalnih prostorov) in nadstropja, ako je ono stalo jedno leto neprestano prazno.

Predsednik daje po pomoti najprej besedo poslancu Lienbacherju in ne poročevalcu manjšine. Lienbacher zastopa predlog manjšine in opominja zbornico, da se ona ne bi dala s tem strašiti, da se s tem nasvetom uniči ravnotežje v državnem proračunu, ker vladi stoje na razpolaganje dohodki iz borznega davka. Zbornica ni kriva, da borzni davek, dozdaj še ni bil obravnavan. Iz tega pa se vidi, da so borzijanci pri vladi veliko močnejši kot poslanci.

Ako se more gališki zemljišno-odvezni dolg izbrisati, morejo se tudi manja zahtevanja izpolniti.

Poročevalec manjšine dr. Wildauer utemeljuje svoj predlog in obžaluje, da so splošne tožbe o velikem davku imele tako majhen uspeh. Prvemu članu se mora dodati potrebna kontrola, da ne bi ostal brez veljave. Ako se more ves davek od hiše, ki stoji prazna, odpisati, tako zahteva že zdrava logika, da se mora odpisati tudi del hišnega razrednega davka, ako stoji jeden del doma prazen. (Jako dobro na levici). — Govornik kaže na to, da je zbornica že leta 1875. imela jednako stališče, kakor zdaj manjšina in pravi da je Saksonska kraljestvo že leta 1838. uvelo zakon o hišnem davku, vsled katerega so prazni prostori domov svobodni od davka.

Vladni zastopnik dr. Böhm se obrača proti predlogu manjšine in pravi, da je hišni razredni davek dohodni davek no le pouprečni dohodni davek. Potem omēnja težavnosti kontrole pri naznanih praznih stanovanj in pobija nasvet manjšine.

Poslanec Türk očita vladi, da ona borznega davka ne samo ne pospešuje, ampak celo pomaga, da se odlaga. Zakaj posluša vlada tako čezmerno borzinske kroge? Ta poslušnost vlade je velika sramota. (Radi teh izrazov se poziva govornik k

z isto mero, s katero se posojuje. Ako se dosledno držimo tega načela, bomo le mi na boljšem in nekaterim našincem ne bode treba dolgočasiti se pri tako ponesrečenem koncertu, kakor je bil poslednji v filharmoničnem društvu.

Od 1. dne t. m. imamo v Ljubljani dve novi poštni podružnici. Obe sta tako osnovani, kakor da smo nekje na Saksonskem. Niti besedice ni videti slovenske in človek bi res lahko v Ljubljani v zadregu prišel, ko bi nemški ne znal. Potem pa narodni prenapetneži še tožijo, da „nemščine treba ni!“ Že zaradi pošte je treba, nič manj pa tudi zaradi našega gasilnega društva, katero še vedno pridno nemškutari. Nedavno obrnilo se je do magistrata z neko prošnjo, seveda v blaženi nemščini. Magistrat je gospodom odgovoril, naj bi vendar blagovoljno malo premišljali, ali bi se ne spodobilo, da bi v bodoče ulagali take prošnje v slovenskem jeziku.

Tu pa je bil nekda ožen v strehi. Gospoda Rütting in Drelse sta se skrajno protivila, češ, dokler sta onadva (oba Prusa) pri društvu, se kaj tacega ne bode zgodilo. No, bomo videli! Celo Bismarck je šel, morebiti pojdeti tudi gospoda Rütting in Drelse.

redu). Dalje govornik polemizuje proti posl. Zallingerju in naziva zahtevanje tirolskih poslancev za svojo deželo dobiti posebno odpisanje davka največja sebičnost. Tudi verska šola stoji v nasprotju s duhom sedanjega časa in naroda. Naj poskuša gosp. Zallinger ali Gasser to šolo upeljati v svoji rodni dolini in čez 10—20 let se bo videlo, dali se počuti ta dolina bolje v gospodarske, moralne in verske zadevi. — Narod zahteva gospodarske reforme, ponižanje davka itd., a ne verske šole.

Potem sta še govorila poročevalec Wildauer za manjšino in posl. Chamiec za predlog večine.

Pri glasovanju se je nasvet Wildauera s 101 glasom desnice, proti 97 odklonil in člen II. po odborove predlogi vsprejel.

Potem je zbornica obravnavala o nasvetih manjšine posl. Keila, ki nameravajo, 1.) da bi se hišni davek ponižal od 26²/₃% na 24%. 2.) da bi se planinske kočje in hiše v vinogradih izrecno davka osvobodile.

Poslanec Hohenlohe se izraža proti uvrstitvi Gorice v prvi razred, ker tega razreda hišni davek je za ubogo mesto kot je Gorica previsok.

Poslanec dr. Menger naglašja razmere stanovanj postajajo od leta do leta slabše, zlasti na Dunaji in sploh v večjih mestih. Iz slabih, ozkih stanovanj izvirajo različne bolezni. Ljudje so v takih stanovanjih ne čutijo prijetno, radi tega bežijo z doma (Prav dobro na levici!) v gostilnice.

Na Pruskem znaša davek od stanovanj 2—4%, pri nas v Avstriji 26²/₃ in s prikladami 45—46%. V naših industrijskih mestih so slabe razmere stanovanj največ krive mnogim nalezljivim boleznim. Pri glasovanju se vsprejme prvi nasvet manjšine (ponižanje hišnega najemnega davka na 24%) z 98 glasi proti 96, isto tako drugi nasvet manjšine.

Pri III. členu govori poslanec Lorenzoni o pomanjkljivosti tega zakona in predlaga 2 resoluciji, za njim govore Chamiec, Zallinger in Kronawetter.

Pri glasovanju se predlog posl. Zallingerja odkloni in člen III. kakor ves ostali zakon se je vsprejel brez premene.

O nasvetovanih resolucijah zbornica danes še ni obravnavala, kar je posl. Fiegl predlagal konec seje, kar se je tudi vsprejelo.

Politični razgled. Notranje dežele.

V Ljubljani, 24. marca.

Škofovska izjava ni nikjer napravila takega utisa, kakor se je pričakovalo. Prebivalstvo planinskih dežel, ki se je za Liechtensteinov predlog toli naiduševalo, se nič ne zveni za izjavo škofov. Pomenljivo je, kar je v tej zadevi pisal nek konservativni list. Baveč se z neko izjavo škofa Koppa, pravi, da je stališče poslancev drugačno, nego stališče škofov. Potem pa pove, da samo s cerkveno šolo prebivalstvo ni zadovoljno, temveč je treba gledati, da bode šola tudi cenejša in da se čas šolskega pohajanja skrajša. Iz pisave tega lista se dá posneti, da tudi nemškimi kmetom ni toliko za versko šolo, temveč le želé, da se jim šolske priklade zmanjšajo in šolsko pohajanje skrajša z 8 vsaj na 6 let. Da imajo tudi vse planinske dežele šestletno šolsko dolžnost ne pa osemletno, bi gotovo naidušenje za versko šolo bilo nekoliko manjše. Če bi konservativni poslanci dobili cerkveno šolo, kakeršno žele škofje, bi se javno mnenje nemških kmetov takoj obrnilo proti njim, če bi taka šola ne bila cenejša in bi se čas pohajanja šole ne skrajšal. Da se pa prebivalstvo planinskih dežel toliko ne zanimala za čisto versko šolo, pač nekoliko dokazuje to, da tako počasi dohajajo doneski za katoliško vseučilišče.

Protisemiti imajo zaznamovati nove uspehe na Dunaji. Pri dopolnilnih volitvah za mestni zbor v soboto so v drugem razredu pridobili pet mandatov, jednega pa zgubili. Volilna borba je bila huda, bili so tudi nemiri in je policija več osob zaprla. Liberalci se že zaresno boje, da bodo v malo letih imeli v mestnem zboru protisemiti večino. Govori se, da je mnogo uradnikov volilo protisemite.

Vnanje države.

Zbornica francoska je na mesto Develle-a, ki je imenovan poljedelskim ministrom, bivšega ministra vnanjih zadev Spullerja s 163 proti 112 izvolila podpredsednikom. — Do velike noči se zbornica ne bode bavila z zakonom o najemu posojila, ker že ministri o tej zadevi neso jedini in je tudi v zbornici pričakovati ugovora proti posojilu.

V Franciji so se začele poskušnje za mobilizovanje. Take vaje bodo trajale do konca aprila. Vsak polk bodo poskusili mobilizovati v treh dneh.

Dalje v prilogi.

Začetni poskusi so baje ugodni. Seveda ni treba pozabiti, da je v mirnem času lažje mobilizovati, nego ob vojni, ko se nenadoma mora sklicati velika vojska in so radi pri tem pokažejo razni primanjkljeji in ovire.

Mej francoskimi zastopniki na Berolinski konferenci v varstvo delavcev je tudi jeden socialista, katerega je vlada izbrala, ker dobro pozna težnje delavcev. Delahaye, tako mu je namreč ime, se je pa že sprl z drugimi zastopniki in neče z njimi več sodelovati. Hotel je kongresu predložiti neko socialistično spomenico, pa so se drugi zastopniki francoski temu uprli. Tudi se ni mogel Delahaye odločiti, da bi se udeležil dvornega banketa in večerne družbe pri ministru. Dva dni so ga drugi zastopniki pregovarjali, toda on neče več priti k posvetovanjem. Francoski vladi je ta dogodek jako neljub, in težko se bodo v Parizu v bodoče še kedaj odločili, da bi k takim posvetovanjem poslali še kakega socialista. Del konferencie pa ta dogodek nič ne moti, le Bismarčkova kriza je posvetovanja nekoliko zavlekla.

V Köpenicku pri Berolinu bili so 20. t. m. socialistični neredi, ki so pa bili že podobni ustaji. Kaj je bilo povod neredom, nemški listi ne pov. do. Blizu tisoč delavcev oboroženih s cepci, kamni in revolverji, hodilo je omenjenega dne po ulicah dotičnega kraja. Sprva se policija ni nič upala storiti. Izgredniki začeli so sami streljati na žandarmerijo, kateri so potem tudi začeli streljati. Potem se je pa začel pravi boj, na žandarmerijo neso le streljali delavci, ki so bili na ulicah, temveč streljali so tudi iz hiš. Žandarmerija je s sablami šla nad delavce, ki so se branili s streljanjem, kamenjem in noži. Mir so še le napravili vojaki, poklicani iz Frankobroda na Odri. Jeden uradnik je bil pri neredih ubit, jeden žandarm težko ranjen. Drugi dan se je izdal strog ukaz, da ima prebivalstvo mirovati, kajti vojaki imajo povelje, precej streljati, ko bi se kdo ustavljal. Vse prodajalnice in gostilnice morajo se zapreti ob 6. uri zvečer. Ti izgredi so napravili veliko skrb Berolinskim vladnim krogom, ki se boje že velike ustaje socialistov, katera bi dala vojakom dovolj opraviti.

Bruselska konferenca za odpravo robstva se sedaj posvetuje, kako bi se preprečila ali vsaj omejila trgovina z žganjem v Afriki. Žganjarska kuga se je začela namreč že nevarno širiti mej muri. Le mohamedovsko prebivalstvo je trezno in zatorej dobiva vedno večji upliv v mnogih krajih v Afriki. Trgovino z žganjem je pa težko zatreti, ker nekatere evropske države imajo od te trgovine lepe dobičke.

Dopisi.

Iz Starega Trga na Notranjskem 19. marca. (Šolske zadeve). Občini Starotški prete hudi časi, tako hudi, da utegnejo marsikateremu zemljaku celo obstanek onemogočiti. Slabe letine, večne povodnji, mrtva kupčija, to vsa nas stiska od leta do leta buje. A dasi je to že ob sebi bitko, za nas vendar ni najbitkejša. V zadnjem času namreč nakopičila so se nam še vse drugačna bremena. Lani je začela občina po ukazu okrajnega glavarstva Logaškega zidati jedno novo pokopališče, a širiti drugo. Stroškov bo nad 5000 gld. Obzidje pokopališča pri farni cerkvi se je razvalilo, da bo novega treba za kakih 3000 gld. Taista oblast zaukazala nam je, da sezidamo občinske zapore in občinsko pisarno s stanovanjem tajnikovim in slugovim. Ker smo morali prostor kupiti in ga drago plačati, stala bo ta zgradba zopet toliko tisočakov, da je strah nanje le misliti. — Pa to bi še prebili in položili — dasi zdihovaje — krvavo zaslužene krajezarje za blagor soseskin, ko bi mogli reči, da bo potem konec. A čujte, namesto konca stroškov nastaja nam ravno kar breme, ki presega vse dosedanja bremena. Zaukazalo se nam je da napravimo novo šolo Igavasi, ki bi stala nad 12000 gld. ali pa v Starem Trgu leta 1871 zidano štirirazredno šolo podremo in novo pet razredno za 24000 gld. zidamo. Res na ta način bi ceneje stala šola v Igavasi nego v Starem Trgu. Ali ako ravno se še do sedaj ni zaukazalo, bo okr. glavarstvo gotovo na to prišlo, da poleg šole v Igavasi mora biti pitna voda, od katere so pa Igavčanje četit ure oddaljeni, tedaj treba bi bilo vodnjak kopati. Veliko truda in stroškov bi bilo, predno bi se to doseglo, ker so tla neugodna. Tedaj smem reči, stalo bi blizu toliko svoto, kakor je odmerjeno za peterorazredno šolo v Starem Trgu. Za Boga toliko stroškov h kratu!

Čveterorazredna šola v Starem Trgu zdela se je šolskemu oblastvu pretesna za sedanje številno ušolanib. otrok, kar res ni, da bi se oporekalo. Deželni šolski svet osnoval je torej še jedno samostalno dvorazrednico v Igavasi in jedno ekskurzivno šolo na Jezeru da bi tem potom ne samo

olajšal čveterorazrednico, ampak tudi ustregel nekaterim vasem, ki so predaleč od Starega Trga. Ta ukrep, da se prerazsežni šolski okraj razkroji na tri dele in se osnuje vskemu delu svoja šola, je sam ob sebi gotovo vse hvale vreden in nihče bi se mu ne protivil, ko ne bi zahteval od nas toliko žrtev in ko bi bil dobiček res tak, kakršnega pričakuje visoko šolsko oblastvo. A temu nikakor ni tako.

Šola na Jezeru, ki bi obsegala Jezero, Laze in Otok, nikakor ni po volji poslednjima dvema vasema, ker bi ob času vode v Cerkniskem jezeru, torej skoro ves šolski čas, večkrat tudi celo leto njih otroci morali hoditi ob obrežji jezerskem, kar je skoro tako daleč, kakor tri četrta pota do Starega Trga. Imele bi torej samo stroške, a nič koristi. A ta šola naj bi že bila, ker bomo nosili skupno stroške in se bo mogoče uporabljal za šolo čas, ko je Jezero suho. — Vse drugačno pa je nasprotstvo proti šoli v Igavasi. Tu naj bi osem vasi, ki bi bile sem ušolane: Pudob, Igavas, Podgora, Vrh, Polica, Vrševak, Kozarišče in Šmarata same zidale in vzdrževale samostojno šolo, ki bi toliko tisočakov stala. To breme je zanje neprenosno, če tudi nekoliko k njemu pripada graščina Šneberška. Po izločitvi teh vasi pa bi se še ostalim vasem in mestu Ložu naklade za vzdrževanje dosedanje štirirazrednice tako povišati morale, da bi gotovo prišel na 1 gld. davka 1 gld. naklade. — In vendar bi bila korist takega žrtvovanja celo neznačajna!

Po zračni črti imele bi res nekatere vasi bližje v šolo, a za čase zimskih zametov, katerih pri nas nikdar ne manjka, računati nam je oddaljenost ne po naravnostni progi, ampak samo po boljši ali slabši cesti. Ta pa je mej stranskimi vasi taka, da se še s sneženim plugom ne da razgažati, kakor se razgaža glavna cesta takoj po zametu. Torej bi Poljanci in Poličanje bili na takem kakor prej, to se pravi: njih otroci v snegu nikakor ne morejo v šolo. Na starem bi bili tudi Vrhničani in Knežanje a Šmarčani pridobili bi kaj malo. To so najbolj oddaljene vasi. Vse druge leže ob glavni cesti ali ne daleč od nje, ter ni nobeni izmed njih pot do Starega Trga niti dolga, niti težavna. Celo na slabšem pa bi bile vse te vasi zaradi tega, ker bi morale zamenjati dosedanje štirirazrednico z dvorazrednico. — In kdo naj bi pa veronauk učil v novi šoli? Naši gg. duhovniki imajo tako že preveč drugega opravila, ker jih je premalo, a fara je tako velika. Ali naj bi poleg vseh stroškov še svojega kateheta vzdrževali? — Stroški bi bili torej ogromni, dobiček pa zelo majhen in gotovo ni preveč, ako rečem, da bomo šole v Igavasi vsi krvavo tepeni.

Da je pa temu res tako, razvidi se najbolj iz tega, da so najhujši nasprotniki Igovski šoli ravno mej onimi vasi, katere ž njo šolsko oblastvo osrečiti hoče. Sploh so za to šolo samo zastopnik graščine Šneberške in pa tisti podžupani, ki o vsaki priliki mislijo, da morajo za njim hoditi čez grm in strm. Večina občinskega odbora je proti in pritožila se je na visoko ministerstvo. Pritožila pa se je zlasti tudi zaradi tega, ker je prepričana, da bi se dosedanja štirirazrednica z malimi stroški lahko razširila v šestrazrednico, v več nego se zahteva. S tem bi bilo ustrezno šolskemu oblastvu, a mi bi bili rešeni ogromnih denarnih žrtev. — Ker tega nekateri nečejo uvideti in ker je bila vlada menda ravno po teh slabo poučena, naj tu ob kratkem stvar razjasnim.

Naš šolski okraj štel je l. 1889. za vsakdanjo šolo godnih otrok 575, v resnici pouk obiskajočih pa 530. (Glej Ribnikarjavo Logaško okr. glav. str. 73.) Ker je v dosednji šoli samo 74 klopij (t. j. 22 + 20 + 20 + 12), je prostora za 444 otrok, ako jih po 6 sedi v klopi. Ali ko bi se nadučitelju in jedni podučiteljski moči odkazalo stanovanje izven šole, n. pr. v novi občinski hiši, pri katere zidani bi se lahko na to oziralo, in bi se preustvorila ta dva stanovanja v dva nova razreda z 22 + 12 = 34 klopimi, pridobil bi se prostor 34 × 6 = 204 otrok. Vsega prostora bilo bi po tem takem za 444 + 204 = 648 otrok za 118 več nego jih obiskuje šolo, za 73 več, nego jih je za šolo godnih.

Po ekskurendni šoli na Jezeru bi pa še od padlo kakih 50 otrok, in prostora bi bilo celo za 120 otrok več, nego je sedaj godnih.

Upajmo, da visoko ministerstvo uvaži naše razloge ter nas obvaruje gmotnega poraza.

O isti stvari pisal je že g. nadučitelj G. .... v 3 št. letošnjega „Učiteljskega Tovarša“. Ali žal, da moram reči, da je njegov dopis nedostaten in pristransk, a sem ter tja celo naravnost neresničen. Gospod nadučitelj niti ne ve, na čegavi zemlji njegova šola stoji. Zalostno je, da se o stvari, pri kateri gre za naše krvave žulje, pisari v resen časnik tako — nepremišljeno. Slavno c. kr. šolsko oblastvo naj bi se na take dopise ne blagovolilo ozirati.

Domače stvari.

— (Dopolnilnevolitve v mestni zbor Ljubljanski) bodo, kakor smo že omenili, dne 14., 16. in 18. aprila. Mestnega zbora klub je v sobotni seji določil, da bode shod volilcev tretjega razreda na velikonočni ponedeljek, dne 7. aprila ob 11. uri dopoldne, za drugi razred v torek, dne 8. aprila ob 7. uri zvečer, za prvi razred v sredo, dne 9. aprila ob 7. uri zvečer. Vsi ti shodi bodo v mestni dvorani.

— (Tržaški mestni zbor) imel je v četrtek sejo, na katere dnevnem redu je bila tudi zgradba šeste župne cerkve v Trstu. Italijani so prav nesramno in podlo govorili proti zgradbi šeste cerkve, katera je v Trstu pač silno potrebna. Zato je pa vsacega uprav osupnilo, da je katoliški duhovnik in poslanec slovenske okolice g. Pahor iz dvorane jo popihal, predno je prišla v obravnavo ta točka. Gorjé narodu, kjer ima takega dušnega pastirja in takega poslanca!

— (Občina Jesenica na Gorenjskem) imenovala je gosp. deželnega predsednika barona Winklerja, povodom njegove desetletnice v seji 22. marca častnim občanom.

— (Davorin Trstenjakova slavnost) bode v soboto dne 29. t. m. v čitalnični dvorani. To se naznanja č. društvenikom vseh narodnih društev, ker se posebna vabila ne bodo razpošiljala.

Odbor „Pisateljskega društva“.

— (Imenovanje.) Naš rojak g. Ivan Pogorelec, računski revident v Sarajevu, imenovan je računskim svetnikom.

— (Otroška predstava.) Jutri v torek, dne 25. t. m. ob 6. uri popoldne, priredi dramatično društvo otroško predstavo. Igrali se bodo glumi „Damoklejev meč“ in „Štempihar mlajši“. Sedeži: 50, 40, 30 kr. Ustopnina 20 kr.

— (Slovensko gledališče.) Sezóna bliža se koncu, obisk pa tudi. Včeraj vsaj bilo je gledališče tako prazno, kakor še nikdar v tej gledališčne sezoni. Razmerno lep dan uplival je res nekoliko, še več pa menda indolencia. Ponavljala se je jako dobra veseloigra „Vodno društvo“, katero je češki spisal dr. Josip Štolba, poslovenil pa Fran Gestrin. Ker je premijera izredno ugajala, mislili smo, da bode tudi repriza napolnila gledališče. A temu ni bilo tako, dasi bi igra zaslužila obilnejega poseta. Igralo se je dobro, a ne tako kakor pri premijeri. Opažali smo nekatere negotovosti v spominu. Gospej Borštnik-Zvonarjevej, ki je včeraj v tej sezoni poslednjikrat nastopila, poklonilo je občinstvo šopek z lepim darilom, g. Borštnika pa za ulogo kajžarja Rakca odlikovalo pri odprtem prizoru s priznanjem. Izmed ostalega igralnega osebja imenovati nam je gospodični Gostičev in Nigrinovo, gg. Sršen, Slavko, Danilo, Verovšek in Šturm.

— (V Carigradu) odpelje se jutri iz Ljubljane družba 6 oseb, mej njimi mestni odbornik in tiskar g. Anton Klein, tiskar Kovač, gospa Materna. Zabavni ta izlet proračunjen je na par tednov in stane samo večnja tja in nazaj 1400 gld.

— (Prememba v posesti.) Graščina Kostel na Kranjsko-hrvatski meji kupil je žid Feliks Neuberger za 25 000 gld., katere mu je posodila ogerska eskomptna banka. Torej nekako „Stidmark“ Nr. II.

— (C. in kr. vojno ministerstvo) je z naredbo z dne 3. marca 1890, deželnoobrambovsko ministerstvo pa z naredbo z dne 8. t. m. odredilo, da se ima pri vseh vojaških oddelkih in na vseh vojaških zavodih, oboroženih s puško Mannlicherjevo, uvesti pregledovalno zrcalo (Visitr-Spiegel), katero je izumil g. c. in kr. nadporočnik Fridolin Kaučič. Ob enem je priporočilo tega zrcala nakup. Veseli nas izredno, da se našega rojaka in jako plodnega pisatelja izum pripoznava s takega mesta.

— (V muzejskem društvu) čital je preteklo soboto gospod profesor A. Kaspret svojo obširno in temeljito razpravo o Valvazorji kot posestniku. Podal nam je nekoliko životopisnih podatkov, potem pa se bavil z njegovo vzgojo in poudarjal zlasti, kolike važnosti je bilo njegovo potovanje po Italiji in Franciji. Nadalje pripovedoval je, kako je Valvazor pričel svoje slavno delo „Ehres Herzogthums Kraia“ in kakšne ovire mu je bilo premagati. Pismeno prosil je doneskov razne graščake in dostojanstvenike, a iz vse dežele odzvalo se jih je samo 7 njegovemu odzivu, izmed mest samo dve. Ta neuspeh ga ni uplašil, marveč še bolj ohrabil in z neumorno silo poprijel se je svojega dela. Potem je gospod profesor Kaspret jako objektivno razpravljal o Valvazorjevem delu in o posamičnih knjigah sploh, kazal kje in zakaj da je njegovo delo nedostavno, nezanesljivo. Izmed najboljših partij je n. pr. v Valvazorji, ona o reformaciji in protireformaciji, ker je vse zajeto iz pristnih virov. — Naposled predstavljale so se nam Valvazorjeve posebnosti, kako se nekateri dogodki ponavljajo in zakaj, njegove razprave o čarovnicah, njegovo kritično mnenje o torturi in njegova iskrena ljubezen do svoje ožje domovine, katerej je žrtvoval svoje življenje in svoje imetje. Gosp. profesor Kaspret nam je s svojo razpravo prav prijetno osvetlil Valvazorjevo častitljivo postavo in njegove velikanske zasluge za Kranjsko. Razprava bila je jako stvarna in kakor že omenjeno, odlikovala se je z redko objektivnostjo, katere baš v novejši čas čisto pogrešamo. Občinstvo zahvalilo se je za veleznimivo pronašanje z glasnim priznanjem. Ker bode g. prof. Kaspreta razprava o Valvazorji itak tiskana prišla v svet, bode nam še prijetna prilika baviti se z njo.

— (Kamniška čitalnica) priredi dramatično predstavo dne 25. marca t. l. v korist prenarredbe odra. Vspored: A. Nemški ne znajo. Burka v jednom dejanji, spisal J. Alešovec. B. Ponesrečena glavna skušnja. Burka v jednom dejanji priredil I. Borštnik. C. Brati ne zna. Burka v jednom dejanji. Po Grandjean-u. D. Prosta zabava s petjem. Ustop dovoljen je samo društvnikom in vabljenim gostom. Ustopnina navadna. Začetek ob polu 8. uri. K obilnej udeležbi vabi Odbor.

— (Pevski zbor „Delavskega podpornega društva“ v Trstu) priredi v nedeljo dne 30. marca t. l. s sodelovanjem tamburaškega zbora v dvorani „Hotel Europa“ (Piazza della Caserma) veliki koncert. Vspored: 1. J. K. Jahoda: „Tamburaška koračnica“, udara tamburaški zbor. 2. J. Brajda: „Isterska koračnica“ (novo), zbor. 3. J. Stritar: „Mojemu narodu“, deklamuje gospica Marija Majcen. 4. Gj. Eisenhut: „Na Savi“ (novo), valček, zbor. 5. M. Vilhar: „Nezakonska mati“, samospjev, poje gospica Ana Umek. 6. Mayer: „Ptičica gozdna“, osmerospjev. 7. Narodna ruska: „Ej uhnem“, udara tamburaški zbor. 8. Fr. Cegnar: „Kosa“, deklamuje gospica Marija Hvala. 9. M. Vilhar: „Mornar“, samospjev, poje gospod V. Košir. 10. Gj. Eisenhut: „Svibanjska“ (novo), zbor. 11. Kocijančič: „Venec narodnih pesmij“, zbor. 12. V. Lisinski: „Tam gdje stoji“, udara tamburaški zbor. — Vse pesmi spremljajo se na glasovirju. — Polovica čistega dohodka namenjena je podružnici družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. Ker je koncert tudi za dobrodelni namen, se preplačila hvaležno vsprejemajo. Ustopnina za 40 nvč. — Začetek ob 8. uri zvečer.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Berolin 23. marca. Večerni listi poročajo, da je Bismarck odklonil naslov vojvode Lauenburškega in določeno mu apanažo. — „Hamburger Nachrichten“ pišejo, da se cesar in Bismarck nesta ločila v najboljši harmoniji.

Peterburg 23. marca. „Journal de St. Petersburg“ misli, da tudi po odstopu kneza Bismarcka niti misliti ni, da bi se vnanja politika predrugačila.

London 24. marca. „Morning Post“, govoreč o pohodu princa Waleskega v Berlinu, pravi: Pohod pomeni, da je Angleška zopet ustopila v evropski koncert in je ob enem javno znamenje politike, katera priznava, da ima Angleška neogibne interese na problemih evropskih, ne da bi se odrekla svoji iz geografske leže izvirajoči nezavisnosti. Govor

cesarjev jasno kaže, da uvaža prave podlage sedaj mej Nemčijo in Anglijo obstoječih srečnih razmer.

Razne vesti.

* (Na Cetinji) pokopali so 18. sušca z velikimi svečanostmi 26 letno najstarejšo hčer kneza Nikolaja, kneginjo Zorko-Karadjordjevičevno. Pri tej žalostni okolnosti pokazalo je občinstvo velike simpatije za umrlo. Izraze sočustva odposlali so žalujočemu knezu in rodbini car Aleksander, cesar Fran Josip, sultan, francoska in srbska vlada.

* (Elektrika — pomočnica tatovom.) V Chicagu v Severni Ameriki rabijo potepuhi in tatovi že z mnogo koristjo elektriko. Nadavno podala se je neka gospa imenom Jakobsen zvečer domov. Obiskala je njej znanega bolnika. Tu sta se prigneta do nje dva moža. Jeden izmed njiju dotaknil se je s koncem kovine in precej občutila je močen električen udarec, ki jo je obnesvestil. Ko se je zopet zavedla, pogrešala je svojo listnico z denarji, uro in zavitek, kateri je nesla v rokah.

* (Na grozen način) hotela je starše osvoboditi upnika neko mlado dekle v Bloisu. Služila je je pri dotičnem upniku, oziroma upnici priletnej gospici Hardillier. Lucile Fortin, tako se je zvalo dekle, zažgala je postelj, na katerej je njena gospodinja spala in mislila je, da je smrt gospice Hardillier najpripravnije sredstvo uničiti dolg od 1400 fr. Vender se ji pa ni posrečilo uničiti dolga, ni gospodinja, pač pa se je uničil ogenj, in navedeno dekle sedaj premišljuje v ječi posledica izvirne svoje ideje.

* (Stradajoči otočani.) Na Salomonskih otokih v avstralskem otočju pojedli so tamošnji divjaki šest belih ljudi zaradi hude lakote. To je baš petina belcev, ker jih je vseh skup bilo 30. Vpraša se, se li bode tudi ostalih 24 belih pustilo pojesti. Ker divjaki trpe hudo lakoto, posegli bi kmalu tudi po onih.

* (Želve kot uprežna žival.) V Siamskem zalivu poskušal je nek Anglež na čisto nov način voziti se po morji. Izvolil si je čisto majhen lahek čolnic 5½ metra dolg, kupil si dve veliki in lepi želvi in jih čisto primerno upregel. Kakor hitro ste želvi začutili moker element, plaval sta s čolnom naprej, sam bil je njih kočijaž in držeč za uzdo vel jih je vedno dalj na visoko morje. Plaval je čolnic precej hitro, gotovo tako hitro, kakor počasno hodeč mož in cel prizor je bil jako mičen. Po naravnem nagonu šli sta želvi v morje in kar naravno-t plavali dalje. Zastonj je vlekel čudni voznik za uzdo, da bi se obrnil zopet na suho, želvi nista hoteli ubogati. Slednjič moral je pustiti svojo glava uprežna živinčeta ob enem z vso dragoceno pripravo. Najbolj žal mu je bilo še za želvi, za katere je prejšnji dan dal celih 20 dolarjev. „Se non e vero, e ben trovato.“

* (Ljubosumna starka.) V mestu Retz skušala se je obesiti v nedeljo 16. t. m. 84-letna starka, žena 87-letnega hišnega posetnika Leopolda Mautlerja. Njen mož prišel je ravno o pravem času, da je prerezal vrvico, na kateri je že čisto brez življenja viselo telo starke. S pomočjo sosedov posrečilo se je možu priklicati otrplo soprogo k življenju. Sama je izpovedala, da se je hotela obesiti zaradi ljubosumnosti.

* (Beli medved in škornječedec.) V živalskem vrtu v Philadelphiji dražil je pred nekaj dnevi mali italijanski škornječedec belega medveda. Beli medved stegnil je svojo tacio, in odzvel mu škatljo z voščilom. Ko se mu je po mnogem trudu posrečilo odpreti jo, jel je duhati, in duh mu je moral jako prijati, ker je jel kmalu lizati črno tvarino. Kosmatinec mrmljal je vedno dopadljivo, a po zavžitju te „delikatese“ pričelo ga je viti, in tulil je na vse pretege. Še le precejšnja množina ricinovega olja utešila mu je srčne in životne muke.

Propis uniformovanja kranjskih zavezanih gasilnih društev.

Na podlagi ukrepov družega glavnega shoda kranjskih gasilnih društev.

A. Občno.

1.) Občno znamenje kranjskih gasilnih društev sta dve sekiri navskriž z gorečo bakljo v sredi.

2.) Službina obleka:

- Bluza iz temnomodrega sukna, na pokončnem ovratniku rudeča našiva z gasilnodruštvenim znamenjem iz rumene kovine, rudeča volnena naramnica na levi rami.
- Hlače iz temnosivega (novosivega) sukna z rudečim ušitkom.
- Čepica iz črnega sukna, po vzorci čepic pomorskih častnikov, z rudečezlato vrvico (žnorigo) in z gasilnodruštvenim znamenjem.
- Čelada iz kovine po Dunajskem vzorci in s krajevnim grbom.
- Plašč iz vojnosivega sukna z rudečimi našivi.

f) Vsi gumbi so rumeni ter imajo gasilnodruštveno znamenje.

3.) Delavna obleka obstoji iz močnih dvojšertnatih (cvilihnatih) hlač in bluže.

4.) Oprava:

a) plezalcev: svetla čelada iz medí z rumenim grebenom in s tilnim okriljem, v službi tudi s tilnim odbójnim usnjem, črnorudeč progast volnen z usnjem podšit pas, špičasta sekira, karabinar in kavelj, plezalska vrv z obročkom in karabinarjem, piščalka na rudeči spleteni vrvici, ustna gobica in svetiljka. Namesto plašča nosijo plezalci kratko vrhno suknjo;

b) brizgalničarjev: črno lakovana čelada z rumenim grebenom in volnen črnorudeč progast pas.

c) Varuhi navadno nimajo čelad, ampak čepice, nosijo volnen črnorudeč progast pas, omejlno vrv z obročkom in karabinarjem, ter rudečo obvezo nad levim komolcem.

5.) Znamenja večletnega službovanja se nosijo na levem rokavu, in sicer:

po 5 letnem službovanji 1 ozek rudeč trak

„ 10 „ „ 1 širok „ „

„ 15 „ „ 1 „ in 1 ozek trak

„ 20 „ „ 2 široka trakova,

„ 25 „ „ 2 „ in 1 ozek trak

i. t. d.

6.) Znamenja za prednike, in sicer za višje stopinje: bela čelada z rumenimi okovi, zlato-upletene rozete na pokončnem ovratniku, rudečezlate naramnice in vrvce za piščalko; razven tega nosijo višji predniki na čepici pod gasilnodruštvenim znamenjem jedno gumbico, ki je z istim zvezana z rudečezlato vrvico.

Predniki nižje vrste nosijo črne čelade z belimi okovi, bele rozete na ovratniku in rudečerumene volnene vrvce.

B. Posamezno.

1.) Načelnik: Bela čelada z rumenimi okovi in rudečim žimnatim čopom, svetla sekira na rudečezlati prepasnici, bluza ali paradna suknja, na pokončnem ovratniku tri zlate rozete in za tistimi gumbica, na desni rami široko spletena naramnica, rudečezlata spletena vrvica za piščalko: čepica z vezanim znamenjem in gumbico, rudeče obrobjen plašč s črnim žametnim ovratnikom, rudečimi našivi in gumbicami.

2.) Podnačelnik: Jednako načelniku, vendar nima čeladinega čopa in namesto spletene, ima gladko naramnico na levi rami.

3.) Poveljnik oddelka: Dve zlati rozeti na ovratniku, gladka, rudečezlata naramnica, črnorudeč volnen pas, drugo kakor št. 2.

4.) Poveljnikov namestnik, poročnik, tajnik, blagajnik: Jedna zlata rozeta na ovratniku, vse drugo kakor št. 3., samo poročnik nosi naramnico na desni strani.

5.) Zdravnik nosi črno čelado z belimi okovi, genevski križ z rudečo obveznico nad levim komolcem, namesto sekire nosi na pasu torbico za zdravila; drugo kakor št. 4.

6.) Vežbalec, oskrbnik orodja in četovodja nosijo črne čelade z belimi okovi, čepice brez gumbice, na ovratniku tri bele rozete, rudečerumene volnene naramnice, piščalko na jednaki vrvici; plašč, pas in sekira kakor moštvo.

7.) Strojvodja, cevvodja in brizgalniški mojster imajo čelado z belimi okovi, dve beli rozeti, drugo kakor št. 6.

8.) Trobentač, kurjač in povežáč cevi imajo po jedno belo rozeto, vse drugo jednako moštvo.

Čestita zavezina gasilna društva se pozivljejo, da si omislijo vse te nove oprave vestno po teh propisih; kar imajo pa oprave v zalogi, koja bi ne ugajala napominanim propisom, naj se ista, kolikor dovoljujejo v to svrhu namenjeni novci, polagoma preustroji.

Vzorci razpoloženi so na upogled v glavnem založišči Ljubljanskega gasilnega društva in pri gasilnih društvih v Kranji. Novem mestu in v Postojini.

Vsakeršna pojasnila rade volje daje zavezin odbor in na dotična vprašanja takoj odgovarja.

Kranjske deželne gasilnodruštvene zaveze odbor.

V Ljubljani v 1. dan marca 1890.

Franc Doberlet,
predsednik.

Za vnanjo porabo. Bolečine udov, protinske in revmatične boleznijo in vsakovrstna vnetja se z gotovim uspehom ozdravijo z Moll-ovim „Francoskim žganjem“. Steklenica stane 90 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštinem povzetju A. Moll, lekarnar, c. in kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 6 (55-3)

Poslano.

Neustein-ove posladkorjene kri čisteče pile svete Elizabete,

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano sredstvo proti zabasanju. — 1 škatljica à 15 pil 15 kr., 1 zavoj = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponarejanjem se jako svari.** — Pristne so samo, če ima vsaka škatljica rdeče tiskano našo protokolovano varstveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo lekarna „pri sv. Leopoldu“, Dunaj, mesto, Ecke der Spiegel- und Plankengasse. — V Ljubljani se dobivajo pri gosp. lekarni G. Piccoli-ji. (1068-13)

„LJUBLJANSKI ZVON“
stoji
za vse leto gld. 4.60; za pol leta
gld. 2.30; za četrt leta gld. 1.15.

Javna zahvala.

Akademskemu društvu „Slovenija“ na Dunaji blagovili so podariti kot podporni člani sledeči gospodje: Gosp. Ivan Plantan, c. kr. notar v Radovljici, 25 gld.; g. Ignacij Kovačič, veleposestnik pri sv. Luciji pri Tolminu, 5 gld.; g. Anton Kupljen, c. kr. notar v Černomlju, 3 gld.; g. Fran Ferfila, uradnik v plinovi tovarni v Gorici, 5 gld.; g. Janez Navratil, vodja pomožnih uradov v finančnem ministerstvu na Dunaji, 5 gld.; g. Radivoj Poznik, inženir v Dunajskem Novem mestu, 5 gld.; g. Simon Pogačar, zasebnik na Dunaji, 5 gld.; g. Josip Abram, pravnik in drugovi v Trstu, 6 gld.

Akademsko društvo „Slovenija“ izreka vsem tem blagodušnim podpornikom svojo najsrčnejšo zahvalo.

Na Dunaji, 23. marca 1890.

Akademsko društvo „Slovenija“ na Dunaji.

Za odbor:

Lavoslav Batič,
tač. predsednik.

Vekoslav Kokalj,
tač. tajnik.

Zahvala.

Za velikodušni dar — 15 gld. — katere je izvolil slavni odbor kmetske posojilnice na Vrhniki poslati v podporo tukajšnjim revnim učencem, izrekata podpisana v imenu obdarovanih najtopleje zahvalo.

V Borovnici, dne 23. marca 1890.

Fr. Papler,
voditelj šole.

Jos. Verbič,
predsednik kraj. šol. sveta.

Tuji:

23. marca.

Pri **Slonu**: Fischer, Lipiner, Neumann, Wiplinger, Kuschauer, Breuer, Färber z Dunaja. — Mally iz Zagorja. Spazapan iz Pulja. — Selak iz Darovara. — Smola iz Postojne.

Pri **Malič**: Rott, Abeles, Signer, Kahn z Dunaja. Giorguli iz Trsta. — grofinja Stella, Widman, Rezonica iz Benetk. — Weiss iz Siska. — Szanto, Schlesinger iz Budimpešte.

Pri **Avstrijskem cesarju**: Auril z Dunaja. — Snoj iz Turjaka. — Rozman iz Podnarta.

Pri **južnem kolodvoru**: Meeraus iz Trsta. — Wuzher iz Lesc.

Tržne cene v Ljubljani

dne 22. marca t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 16	Špeh povojen, kgr.	68
Rež,	5 50	Surovo maslo,	95
Jedmen,	5 50	Jajce, jedno :	2
Oves,	4	Mleko, liter	9
Ajda,	5 16	Goveje meso, kgr.	60
Proso,	5	Telečje	64
Koruza,	5	Svinjsko	65
Krompir,	3 34	Koštrunovo	40
Leča,	10	Pišanec.	75
Grah,	10	Golob	25
Fizol,	9	Seno, 100 kilo	2 05
Maslo, kgr.	1 15	Slama,	2 23
Mast,	64	Drva trda, 4 metr.	6 80
Špeh frišen	58	„ mehka, 4	4 20

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
22. marca.	7. zjutraj	732.6 mm.	4.2° C	brezv.	megla	0.40 mm.
	2. popol.	732.8 mm.	11.6° C	sl. zah.	d. jas.	
	9. zvečer	731.4 mm.	5.4° C	sl. szh.	jas.	dežja.
23. marca.	7. zjutraj	736.0 mm.	0.2° C	brezv.	megla	
	2. popol.	735.0 mm.	13.0° C	sl. svz.	d. jas.	0.00 mm.
	9. zvečer	735.8 mm.	5.6° C	sl. svz.	d. jas.	

Srednja temperatura 7.1° in 6.3°, za 2.8° in 1.8° nad normalom.

Dunajska borza

dné 24. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	danes
Papirna renta	86.45	86.60
Srebrna renta	86.70	86.80
Zlata renta	109.80	109.70
5% marena renta	101.95	101.90
Akcije narodne banke	931.—	931.—
Kreditne akcije	308.75	307.25
London	119.70	119.70
Srebro	—	—
Napol.	9.46	9.46 1/2
C. kr. cekini	5.62	5.62
Nemške marke	58.70	58.67 1/2

4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	132 gld.	50 kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	176	50
Ogerska zlata renta 4%	101	101	—
Ogerska papirna renta 5%	97	97	55
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	120	25
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	117	117	50
Kreditne srečke	100 gld.	185	75
Rudolfove srečke	10	19	10
Akcije anglo-avstr. banke	120	150	50
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	218	218	—

Izurjen notarski pisar

išče takoj službe.

Ponudbe vsprejema upravnistvo „Slovenskega Naroda“.

(234-4)

Srebrna kolajna na svetovni razstavi v Parizu 1889.

Dobiva se v vseh trafikah in prodajalnicah galanterij.

(6) Glavna zaloga: OTTO KANITZ & CO., Dunaj. (134)

Ces. kralj. privilegov. zavarovalno društvo na življenje in proti škodam „Avstrijski Phönix“ na Dunaji, I., Riemergasse št. 2, v lastni hiši.

Polno uplačani deleži in druga jamčilna sredstva, uštevši letna zavarovalna uplačila družbe iznašajo
čez 12 milijonov gold. || čez 10 milijonov gold.

Družba zavaruje:

- proti škodi, prouzročeni po ognji, strelli, paru ali razpoku kotlov, po gašenju, razrušenju in odstranjenju opreme iz hišnih in gospodarskih poslopj, strojev iz tovarn, dalje proti škodi v zalogah, pri živini, poljedelskem orodju itd.;
- proti škodi po ognji ali strelli ob času žetve poljske pridelke in dotična gospodarska poslopja;
- proti škodi po točli poljske pridelke na travnikih, njivah;
- vsakovrstno prevažanje blaga po suhem in na morji.

Zavarovanje proti nezgodam še ni uvedeno, sl. občinstvo bode pa obveščeno takoj, ko prične isto poslovati.

Zastopi društva:

v Brnu: Veliki trg št. 10,
Pešti: Dunajska cesta št. 3 in Ladijska cesta št. 2,
Inomestu: Marije Terezije cesta št. 37,
Krakovu: Szewska ulica št. 6,
Lvovu: Marijin trg št. 8.

na življenje človeško v vseh kombinacijah, n. pr.:

za slučaj smrti ter izplača takoj po smrti zavarovanca ostalim ali dotičnim opravičencem pogojeno zavarovalnino;

za slučaj smrti in pri protizavarovanju z oproščanjem nadaljnjih uplačil premij ter izplačuje dohodke (rente) v slučaju onemoglosti; na doživetje, preskrbljenost v starosti, na doživetje določene dōbe pri otrocih, ter izplača zavarovano vsoto dotičnemu zavarovancu.

Vsprejema tudi zavarovanja, ki zagotovijo dohodarino (rento), preskrbljeno (penzijo) vdovam ter vzgojilno rento otrokom, po najkulantnejših in najnižjih pogojih posebno pa jamči za veljavo in nedvomljivo varnost od nje izdanih polie.

v Monakovem: Kostthor 3 I,
Pragi: Nabrežje št. 10,
Strassburgu: Kraljeva cesta 6 I,
Trstu: Via S. Nikolo št. 4,
na Dunaji: Riemergasse št. 2, v lastni hiši.

V vseh večjih okrajih avstrijsko-ogerske države poslujejo glavni in okrajni zastopi družbe, kateri radovoljno dajejo pojasnila, brezplačno uročujejo prospekte in ponujalno pōle ter vsprejemajo zavarovalne ponudbe.

Generalni zastop za Štajersko, Koroško in Kranjsko v Gradci.

(99-4)

Pisarna: I., Albrechtgasse št. 3, II. nadstropje.

Glavni zastop v Ljubljani pri Josipu Perhauc-u Šelenburgove ulice hiš. štev. 3.

Št. 4932.

(247-1)

Razpis službe.

Pri magisfratu deželnega stolnega mesta Ljubljane je popolniti službo

mestnega fizika

z letno plačo 1800 gld. in s pravico do štirih v mirovino uštevnihi petletnic, znašajočih po 10% zistemizovane plače. Pogoji je, da mestni fizik ne sme izvrševati privatne prakse zunaj mesta.

Prošnje, katerim mora poleg dokazil o starosti, znanji jezikov in dozdanjem službovanji, biti priloženo spričevalo ob ugodno prebitem fizikatskem izpitu, je uložiti

do 20. aprila 1890

in sicer potom predstoječe gosposke, če se prosilec nahaja v javni službi.

Mestni magistrat Ljubljanski

dne 20. marca 1890.

Župan: Grasselli.

Izvrstno dvojno, marcno, kozlovo in bavarsko pivo

v sodčkih po 1/8, 1/4 in 1/2 hektolitra in v steklenicah po 1/2, 7/10 in 1 liter

po najkulantnejših cenah priporoča slavnemu občinstvu ter prosi za mnogobrojna naročila

SIMON KUKEC

Posesnik združenih pivovaren v Žalei in Laškem trgu.

Zaloge piva:

V Ljubljani pri g. J. C. Juvančič-u v Šiški. V Korminu, Gorici in v Sagrađu pri g. Giuseppe Russiani-ji v Gradiški. V Herpeljah-Kusina pri gospej Samsi v Herpeljah. V Divači pri g. Andr. Obersnel-u. V Trbovljah pri g. Francu Pollak-u. V Brežloah pri g. F. Presker-ji. Na Krškem pri g. F. Vanič-u. V Celju pri g. Oto Kuster-ji. V St. Jurju na juž. železnici pri g. Rud. Dobovšek-u. V Mozirju pri gospej Rozi Lipold. V Mistlju pri g. Jak. Prevalnik-u. V Sevnici pri g. A. Fabiani-ju. V Relchenburgu pri g. Gustavu Unschuld-u. (251-1)

Najprimerneje velikonočno darilo!

Za piruhe!

PESMARICA.

Zbirka najbolj znanih slovenskih, hrvat-
skih, srbskih, bolgarskih, čeških, polj-
skih in ruskih pesnij.

Cena: Mehko vezani 80 kr., s pošto 10 kr. več. Elegantno
vezani 1 glid. 20 kr., s pošto 1 glid. 30 kr.
Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani. — Naroča
se pa lahko tudi v vsaki bukvarni.

Za piruhe!

Najprimerneje velikonočno darilo!

Poslano.

Proti zastopniku zavarovalnega društva „Slavije“ **Frančišku Hribarju** iz Vodic uročili smo zatožbo pri okrajnem sodišči v Kamniku dne 28. februarija t. l. št. 336 radi prestopka proti varnosti na časti po §§ 487 in 488 kaz. zak.

Pri javni glavni obravnavi, ki se je vršila dne 17. t. m. pri napominanem okrajnem sodišči, je zatoženi **Frančišek Hribar** izpovedal, ter se je v zapisniku priobčila nastopna **izjava**, katero je zatoženec tudi podpisal: (250)

„Izjava.“

Ker sem jaz govoril, kakor sem slišal, da je zavarovalna družba „Azienda“ proč, da je „Phönix“ prevzel in da tudi c. kr. priv. zavarovalna družba „Oesterreichischer Phönix“ nič boljši ni, prekličem te besede popolnoma, ker sem prepričan, da ti zavarovalni družbi „Azienda“ in „Oesterreichischer Phönix“ popolnoma po postavi delata in skrbita za svoje zavarovance in da sta dobri.“

C. kr. priv. zavarovalno društvo „Avstr. Phönix“ na Dunaji.

Aviso.

Opozarja se na razglas, objavljen v števil. 67. „Slovenskega Naroda“ z dne 22. marca zastran

zagotovljenja zakupne oddaje, oziroma zalaganja drv za postajo Celovec s Št. Petrom vred

za čas od 1. dne septembra 1890 do konca avgusta 1891.

Natančnejši pogoji se lahko ogledajo v c. in kr. vojaškem prekrbovalnem magacinu v Celovcu do dne 31. marca t. l. mej 10. in 12. uro dopoldne. (237—1)

Trgovina z železnino

Albin C. Ahčin-a

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 8

priporoča svojo bogato zbirko

nagrobni križev

pristno pozlačenih in najfinejše izdelanih, ali tudi surovih.

Dalje se priporoča za izdelovanje grobnih in cerkvenih omrežij (gavtrov) i. t. d. (78—4)

Zahvala.

Začetkom tega meseca je moje pohištvo popolnoma pogorelo.

„Azienda“ sedaj ces. kr. priv. zavarovalnica

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

pri kateri je bilo pohištvo zavarovano, enila je škoda nemudoma, ter mi **vso zavarovalno svoto po glavnem zastopstvu v Ljubljani, Šelenburgove ulice števil. 3** precej izplačala.

S tem se isti toplo zahvalujem in omenjeno zavarovalnico vsakemu priporočam.

Log, 20. marca 1890.

Matevž Šebelnik,

(249)

posestnik v Logu št. 7.

Pod Trančo št. 1

J. SOKLIČ

(184—4)

Gledališke ulice št. 6

priporoča

veliko izbér **najmodnejših klobukov** za pomlad in poletje, posebno praktičnih gumijevih patentnih ventilatorjev, katerih pôt ne premoči, in pristnih angleških klobukov, jako trajnih; ravno tako uniformskih klobukov in kap za c. in kr. državne uradnike. Za poletje priporoča veliko izbér **najmodnejših slamnikov.**

Razprodaja.

Slavno občinstvo uljudno opozarjam, da sem prevzel **M. Rössman-ovo**

zalogo stekla

na Velikem trgu

ter razprodajam **mnogo pod tovarniško ceno**

najrazličnejše steklo, porcelan, beloprsteno robo, svetilnice, slike, ogledala, podobe, léstence itd. itd.

V obilno nakupovanje se priporočam odličnim spoštovanjem

P. Kajzel

(215—3) steklar na Starem trgu.

Zahvala.

Minoli mesec je požar mojo hišo popolnoma uničil. C. kr. priv. zavarovalno društvo

„Avstrijski Phönix“

na Dunaji,

pri katerem je bilo pohištvo zavarovano, cenilo je škodo nemudoma, ter mi **zavarovalno svoto takoj, ne da bi bilo kaj odtrgalo, po glavnem zastopstvu v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3** izplačalo.

Priporočam omenjeno zavarovalnico vsakemu ter se isti tem potom toplo zahvalujem.

V Bizoviku, 1. marca 1890.

Anton Bricel,

(249) posestnik.

Za čas stavbe

priporoča

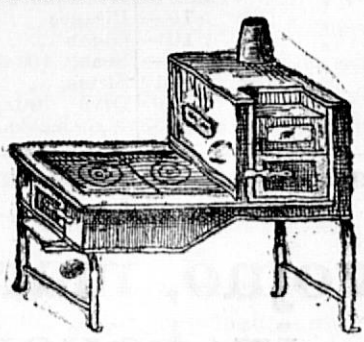
ANDREJA DRUŠKOVIČA.

Mestni trg št. 10 trgovina z železnino Mestni trg št. 10

v velikem izboru in po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokodiranje, drat in cveke, samokolnice, vezi za zidovje, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši Kamniški Portland in Roman cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi lepo in močno narejena štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Pri stavbah, kjer ni vode blizu, neobhodno potrebne vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malo urah in z majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za skopane vodnjake: železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železne okove. (9—14)

Za poljedelstvo:

Vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno narejeni plugi in plužne, železne in lesene brane in zobovje zanje, motike, lopate, rovnice, krampe i. t. d. Tudi se dobiva zmirom sveži Dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja.